წელიწადი 1-ლი № 6

ხუთ[illegible] 18 მაისი

რედაქტორი: კატო მიქელაძე

გამომცემელი ქალთა კლუბი

რედაქციის მისამართი [illegible]ქინის ქუჩა სახლი გოკიელოვისა „ძმო[illegible] სამზაში. ქ. ქუთაისი

გაზეთის ფასი:
1 წლით [illegible]
6 თვით. 2 [illegible]
1 [illegible] თვ. 1 [illegible]
1 თვით [illegible]

განცხადების ფასი:
პირველ გვ. პეტიტი 25 კ.
უკანასკნელ გვერ. 15 კ.
სამგლოვიარო განცხადება . 5 მ.

[illegible] მარქსის სახ. [illegible] საჯარო ბიბლიოთეკა თბილისი

ხმა ქართველი ქალისა

ფასი 10 კ. | ყოველკვირეული საპოლიტიკო სამეცნიერო და სალიტერატურო გაზეთი | ფასი 10 კ.

ქალებო, დაარსეთ სოფლად ქალთა კავშირები!

ამხანაგებისა და თანამგრძნობთა საყურადღებოთ.

ამხანაგებო, გაზეთი „ხმა ქართველი ქალისა“ თქვენი ჭირისა და ლხინის მოზიარე გაზეთია. მის განსამტკიცებლათ და გასავრცელებლათ საჭიროა თქვენი ნივთიერი და ზნეობრივი დახმარება. მოგვეხმარეთ ნივთით და კალმით, მოგვაწოდეთ კორესპონდენციები და ლიტერატურული თუ მეცნიერული მომენტისა და მიზნის შესაფერი წერილები! მოაწყვეთ დაბა ქალაქებში აგენტურა გაზეთის გასასაღებლათ.

რედაქცია.

ქუთაისის საერთო ქალთა კლუბის წევრთა საყურადღებოთ

ქუთაისის საერთო ქალთა პოლიტიკური კლუბის კრება დანიშნულია ყოველ კვირას საღამოს 7 საათზე ქალაქის სამკითხველოში, ვთხოვთ ამხანაგებს ნუ დააგვიანებენ მოსვლას, რადგან დღეიდან 7½ საათზე კრება უკვე გახსნილი იქნება.

კლუბის აღმასრულებელი ბიუროს წევრთა საყურადღებოთ.

შაბათს 20 მაისს საღამოს 6 საათზე დანიშნულია ქალთა კლუბის აღმასრულებელი ბიუროს წევრთა კრება. მიხაილოვის ქუჩა, სახლი ყოფილი საავათმყოფო ექიმი ბოკერიასი

ქალთა კლუბის აღმასრულებელი ბიუროს თავმჯდომარე
კატო მიქელაძე

II.

18 მაისი

დედაკაცების მხრით საკუთარი ნაბიჯის გადაუდგმელობამ და მათმა პიროვნულმა თავდავიწყებამ კიდევ უფრო ფეხი მოადგმევინა ძველს დახავსებულ შეხედულობას, რომ ქალის საქმე ძიძაობა და მზარეულობაა და არა პოლიტიკა და საზოგადო მოღვაწეობა.

როცა თანამედროვე ცხოვრების წუმპიყოფილებმა დედაკაცი ჩაკეტილი ცხოვრებიდან გამოიყვანა და მამაკაცთან ერთად ოჯახის გარეთ შრომაში ჩააბა. დედრობითი სქესი თავის პოლიტიკურ მონობაზე დააფიქრა და თავისი ადამიანურის უფლების აღსადგენათ საბრძოლველად დარაზმა. და დღეს, როცა მან ამ გზაზე ძველებურალოთაიები ესმის, შესახებ თავისი დანიშნულებისა და მოვალეობისა მისი გამოფხიზლებული ნაწილი კითხულობს: „რომელი თავისუფლების პრინციპი აძლევს ვისმეს ნებას სხვას უქადაგოს რაიმე დანიშნულება?

პიროვნული თავისუფლება იმაში მდგომარეობს, რომ თითეულს ნორმალურს ადამიანს ჰქონდეს უფლება თავისი სუ[illegible] ცხოვრებისა და მოქმედებისა. და ან თუ იმ საქმის ხელ მოსაკიდებლათ არც ერთს მათგანს არც ახალისებდენ და არც აფრთხობდენ, რომ საქმემ თავის თავად ხელში ჩაუვარდეს იმ პირთ, რომელიც უფრო ღირსეულად და წესიერად შესრულებს მას.

დღეს ქართველი ქალი თავის მოწინავე კულტურულ ქვეყნის დებთან ერთად [illegible]ითხოვს მას, რომ ყველი [illegible] და თანამდებობის კარი ერთნაირად გაღებული იყ[illegible] ორთავე სქესისათვის.

ჩვენ მოვი[illegible] დამირღვევს ის ზღუდე, რომელიც დედრობითი სქესის [illegible]თ-მოქმედებას წინ ეღობება, რომელიც ხელოვნურად კვეთს დედაკაცის ნიჭსა და ცნებას.

ჩვენ გვეუბნებიან, რომ ქალისა და ვაჟის [illegible] გონება სხვა და სხვაა, რომ ქალები მამაკაცებზე მდაბლა სდგას გონებრივათ.

ეს მართალი იმდენათ, რამდენათაც [illegible] აღზრდა, განვითარება და ცხოვრება. როცა გოგო ბიჭები ერთად თამაშობენ მათ შორის არავითარი გონებრივი განსხვავება არა სჩანს. როცა წამოიზრდებიან და ერთის ნიჭსა და გონებას ისეთ საქმისათვის მიმართავენ, რომელთანაც მეორეს არაფერი საერთო არა აქვს, რასაკვირველია რომ მათი აზროვნებაც სხვა და სხვა მიმართულებას ღებულობს. „сходная роль пораждаетъ сходную психологію“ ამბობს მარკსი შესახებ შრომის დიფერენციაციის გავლენისა.

და თუ ასეთი გავლენა კი აქვს შრომის სპეციალიზაციას, საუკუნოებით სულიერ ცხოვრებას მოწყვეტილი ნახევარი კაცობრიობა, რომელშიაც ცხოვრობდა დედრობითი სქესი რა გასაკვირია, რომ ჩამორჩენილი იყოს გონებრივათ მამრობითი სქესს, რომელიც ერთად ერთი მმართველია კაცობრიობის ცხოვრებისა, თუმცა ერთობ ცალმხრივი მმართველიც. ჩვენ სწორედ ამისათვის ვიბრძვით, რომ მოისპოს ასეთი ხელოვნური სხვა და სხვაობა სქესთა ინტელექტისა.

ბუნებრივათ ვინ უფრო ნიჭიერი და შემომქმედია დედრობითი სქესი, თუ მამრობითი ამის გადაწყვეტა შეიძლებოდა მხოლოდ მაშინ, როცა ორთავე სქესი აბსოლუტურად თანასწორ პირობებში ყოფილიყო აღზრდილი და მცხოვრებნი. და ასეთს პირობებში რასაკვირველია ვინც მეტს წინ გაუსწრებდა თავისი გონებრივი სიძლიერით პირველობაც თავისთავად მას დარჩებოდა. ბორკილებ გაყრილ ადამიანს, რომ სიარულში თავისუფლად მოსეირნე კაცმა აჯობოს და მით უკანასკნელმა სიმარდე დაიკვეხოს, ეს იმდენათ არა კეთილშობილია, რამდენათაც სასაცილო. და სანამ დედაკაცები უფლებრივათ სრული გათანასწორებული არ იქნებიან მამაკაცებთან, სანამ ხელი ქალსა და ვაჟს ერთნაირათ არ მიუწვდება ყოველს საჭირო და სასურველს საქმეში, მანამ მამაკაცების მიერ თავიანთ ნიჭისა და გონიერების ბუნებრივი უპირატესობის დაჩემებას.

ჩვენ ვუწოდებთ ძალმომრეობის სიტრაბახეს.

სალამი „ქართველი ქალის ხმას“

[illegible] არი სულმნათმა აკაკიმ ქართველი ქალის იდეალათ დასახა.

პირველის მოციქულებრივი განმანათლებელი მოღვაწეობა, მეორის მოწამობრივი თავდადება ქვეყნისათვის და მესამის სიბრძნემოსილობა ხიბლავდა მგოსანს და უკვდავ ჩანგს ცაურ ჰანგებზე აჟღერებინებდა.

და, მართლაც, ვის არ აუტოკებს გულს ქართველი ქალის მკაცრათ გამოქანდაკებული ისტორიული პიროვნება? ვის არ აღძრავს საქვეყნო საქმიანობისათვის და საასპარეზოთ?

ვის არ მოუხმობს საგმირო და სავაშკაცო მოღვაწეობისადმი?

განცდაა საჭირო, განცდა და გინქვრეტა იმისა, თუ რამდენი საუნჯეა დაგროვილი ქართველი ქალის პიროვნებაში; როგორი უქრობელი ლამპარია იქ ანთებული წინაპართაგან; როგორი მადლისა და უკვდავი დიდების თმანასახია იქ დაკრძალული!..

მაგრამ ის საუნჯე, ის ლამპარი და ის უკვდავი მადლი აგერ ამდენი ხანია ჩვენთვის უჩინარ იქმნა და, ალბათ, დროს უცდის, რომ აეგზნოს, თავი აიშვას და ტანჯულ სამშობლოს კვლავ მხსნელად მოელინოს.

მხსნელად მეთქი, რადგანაც ქალმა განანათლა საქართველო ახალი სხივ მოსილის სჯულითა;

ქალმა აღამაღლა საქართველო და შემოსა იგი უკვდავი შორავანდის სხივებით;

ქალმავე მოწამებრივათ დაგვირგვინა საქართველოს თავგანწირული გმირობა.

დროც დადგა, ზარმა უკვე ჩამოკრა და ქართველი ქალის დროებით მიჩრდილული პიროვნებაც უნდა აღსდგეს! აღსდგეს მთელის თავისი [illegible]ნებით, ღირსებით და კეთილშობილობით!

მან უნდა ერთხელ და სამუდამოთ მოიშოროს ყოველივე ის, რაც მის ღირსებას ამდაბლებს, რაც მის ადამიანობას ჩაგრავს!

ძალმომრეობით და ტირანიულათ თავზე მოხვეული ბურუსი, რამაც ქართველი ქალის სული და გული დროებით საუკუღმართოდ მომართა, [illegible]ართყოფის და გადაგვარების გზაზე დააყენა და ბევრს ჩვენგანს მწარე საყვედური ათქმევინა, და საუკუნოთ დასამარე[illegible] [illegible]!

[illegible] ქალთა უფლებისათვის იგივე ბრძოლაა სამშობლოს საკეთილდღეოთ, ვინაიდან ქვეყანას ის ურჩევნია, რაც უფრო მეტი სწორ უფლებიანი შვილი ეყოლება მას!..

უფლება ქართველ ქალს ისტორიულათაც ეკუთვნის, ეს მან დიდი ხანია საქვეყნოთ დაამტკიცა.

ეგაა, რომ ამ უფლებას კვლავ ბრძოლის დარჯაკში გამოჭედვა სჭირდება, კვლავ ჩაქუჩსა და გრდემლის შუა გატარება და გამოწრთობა.

მაშ, გაუმარჯოს ქართველ ქალთა ბრძოლას უფლებისათვის!

გაუმარჯოს მით კაცურ კაცობას:

გაუმარჯოს „ქართველი ქალის ხმას!..“

დ. თომაშვილი.

ამხანაგ ქალებს

ამ დიად დროს, როდესაც რუსეთის რევოლიუცია ძირიანათ სპობს და ანადგურებს ყოველ გვარ უსამართლობას, ძალმომრეობის ძველ კერპულ თვითმპყრობელობას, და ანთავისუფლებს ყოველ დაჩაგრულსა და დამონებულს ჩვენ ქალები ვფიქრობთ კი ჩვენ უპიროვნო ცხოვრების შეცვლაზე?! თუ [illegible]ქრობს, საქმით რას ვხედავთ?! აგერ [illegible] ნახევარია რაც ქუთაისში ქალთა კლუბი დაარსდა და ერთხელ წევრთა სრული კრება არ ყოფილა, რომ იქ ჩვენი საერთო ტკივილები და გულის ზრახვები ერთი მეორისთვის გაგვეზიარებინა!... რას ნიშნავს დებო ეს? როდის გნებავთ აბა თვითგამორკვევაზე ზრუნვა, რომ ჩვენც ადამიანები ვიქნეთ, უფლება მო-

სილნი და არა მონა, არა საჭირო, გასართობი ტიკინა, თუ არა დღეს? შესაძლებელია რომელიმე მანდილოსანი ფიქრობდეს: „მე ფედერალისტკა ვარ, ან სოც.-დემოკრატი და პარტიაში ვმუშაობ". [illegible] მოსაზრება შემცდარია მით, რომ ქუთაისის ქალთა კლუბი [illegible] რამ დაწესებულებაა და გაზეთი „ხმა ქართველი ქალისა" ისეთი ორგანოა სადაც თითეულს მიუხედავათ პარტიობისა უნდა მოიყაროს თავი, თავის სპეციალური დედაკაცის უფლებრივი საკითხის გამოსარკვევათ. და არა პარტიულისა, ამ საქმისთვის ქალთა კლუბები არის ის წმინდა ტაძარი, საიდანაც [illegible] დაიძრას ძლიერი [illegible] ლოვანი მოთხოვნილება ქალებისგან ქალთა ემანსიპაციისა. აქ შეუძლებელია გამოყოფა და პარტიებზე ლაპარაკი, აქ მხოლოდ და მხოლოდ საჭიროა საზოგადოთ ქალთა შეერთება სოლიდარობა უფლებრივ ნიადაგზე და შესაფერი მოქმედება. დებო და ამხანაგებო, ნუ დავკარგავთ ამ დიდებულ დროს, დროს თავისუფლების მოპოვებისას, შემოვკრბეთ ქალთა საერთო კლუბის გარშემო და გა[illegible]გრძოთ ნაყოფიერი მუშაობა. შემცდარი აზრია, ვინც ფიქრობს, რომ ქალთა უფლებას ყველა მამაკაცი დაიცავს, ქალებმაც, რომ ხმაც არ ამოიღონთო." მამაკაცთა უმრავლესობა იმდენათ დაიცავს ქალთა უფლებას, რამდენათაც მას ის გამოადგება. აი მაგალითათ: გაზეთი „ხმა ქართველი ქალისა" მე 5 №-ში რას ვკითხულობთ: სოფ. [illegible]ნა. „კომისარების და კომიტეტის არჩევნების დროს ქალებს არჩევნებში მონაწილეობის მიღების ნება არ მისცეს [illegible] კაცებში კი აირჩიეს ისეთი პირები, რომელთაც წერა კითხვა არ იციანო". ქალი რაც უნდა მაღლა ნასწავლი იყოს, მაინც; ხომ ხედავთ, რომ ყრუ მამაკაციც კი მასთან უმაღლესი ხმოსანია?! ან რა დიდი მოფიქრებაა იმაზე საჭირო რომ ქალთა შელახული უფლებას, მამაკაცები ისეთი გული არ მოეკიდებიან რა გულისაც თავის ადამიანურ პიროვნების აღდგენას, უფლებრივათ დაჩაგრული ქალი თვითვე მოითხოვს" ჩვენ ხომ მარტო ჩვენზეც არ უნდა ვიფიქროთ, რას ვეუბნებით მომავალ თაობას, რომ ამ დიად გარდაქმნის ხანებში ჩვენი უპიროვნო ცხოვრება არ შეიცვალოს ჩვენივე დაუდევრობითი! განა ამ დიად მნიშვნელოვან რევოლიუციის დროს ჩვენ უმოქმედობას რაიმე თავგასამართლებელი საბუთი ექნება მომავლის წინაშე? მეტი სიფხიზლე დებო, რომ ისტორიამ არარაობათ არ დაგვსახოს.

ქეთო ხუნდაძის ასული მარუაშვილი.

პედაგოგიკა და პარტია!

ყველასგან ცნობილია ის პარტიული კინკლაობა და ჟინი, რაც სამწუხაროდ ჩვენში ამ ჟამად არსებობს. ხშირად, პარტიული ჟინი პირადობაზე გადადის და გუშინდელი მეგობრები დღეს დაუძინარი მტერნი გამხდარან ერთმანეთის. ეს უცნაური მოვლენაა, მაგრამ ფაქტი ფაქტათ რჩება მაინც: იდეური ბრძოლა—ეს ფრიად დასაფასებელი და ხალხის გონებრივი განვითარების მაჩვენებელი—პირადულ უთანხმოებათ, გამხდარა. ასეთია სავალალოდ დღევანდელი ჩვენი საზოგადოებრივი მდგომარეობა, პარტიულ ნიადაგზე აღმოცენებული, მაგრამ თუ პედაგოგიკაშიც—ამ წმიდათა-წმიდაში—შეიჭრებოდა პარტიული ჟინიანობა—ეს აღარ მეგონა! როდესაც დასავლეთ საქართველოს სახალხო მასწავლებელთა კავშირის გამგეობის [illegible] ხდებოდა და ამაში რომ ევროპის გამოჩენილ პედაგოგებს შემოეხედნათ ქუთაისის თეატრში, იფიქრებდნენ, რომ იქ იყო პარლამენტარული არჩევნები და არა პედაგოგიური. დაღლილ დაქანცული თავმჯდომარე რამდენჯერმე იმეორებს ერთსა და იმავეს: „ბატონებო, კავშირის გამგეობაში არჩეულია ყველა პარტიებიდან: 3 სოციალ-დემოკრატებიდან 3 სოციალისტ-ფედერალისტებიდან, 2 სოციალისტ-რევოლიუციონერებიდან და 1 ნაციონალ-დემოკრატებიდან"-ო. ასეთი განცხადების შემდეგ პარტიების წარმომადგენლობის რაოდენობაზე—ატყდება ერთი ყიჟინა და აურ-ზაური. აღარაფერი ესმით ერთი-მეორესი. პარტიული ჟინიანობით გააფთრებულებს აღარავის მოსდით თავში გააკრიტიკონ ის, თუ რამდენად გამოსადეგნი იქნებიან საქმისათვის არჩეული პირები! ბოლოს, ერთი პარტიის წარმომადგენლის გამოკლებით (მ. დ.), დათავდა როგორც იყო არჩევნები! როცა პირველად სახ. მასწ. კავშირი არსდებოდა (1915 წ. 27 დეკემბ.) გამოცხადებული იყო, რომ ის იქნებოდა უპარტიო. დღეს კი იმდენი აურ-ზაური ატყდა კავშირის გამგეობის პარტიულ არჩევნებზე!

ვერ გამიგია—რა საჭიროა პედაგოგიკაში პარტია! ხომ ვერც ერთი ნამდვილი პედაგოგი, რა პარტიისაც უნდა იყოს ის, ვერ გადაახვევს საღ პედაგოგიურ პრინციპებს! ეს პრინციპები კი ნამდვილი პედაგოგიკისა მოითხოვენ პიროვნების ყოველმხრივ განვითარებას ნაციონალურ სულში და არა პარტიობას. ჩვენ უნდა ვცდილობდეთ საზოგადოდ ყოველ საქმეში და კერძოდ პედაგოგიკაში გვყავდეს ნამდვილი საქმის მცოდნე ხალხი რომელიც შეძლებენ სრულ გათვითცნობიერ ბას ბავშის გონებისას და არა მარტო პარტიული პირები რომელთა პედაგოგიური ნიჭი და ცოდნა [illegible] ცნობილი არ არის. [illegible] ყველა არსებული პარტიები ჩაუკვირდნენ ამ ნაკლს, და პარტიულს შეჭიშპებას, ნუ ამსხვერპლებენ ასეთს დიდს საქმეს, როგორც არის მომავალი თაობის ინტელექტუალური და ინდივიდუალური განვითარება.

ნინო ნადირაძე.

ქუთაისის საერთო ქალთა პოლიტიკური კლუბის პროგრამა.

1) ვღებულობთ რა მხედველობაში დედრობითი სქესის უუფლებო მდგომარეობით გამოწვეულს დამღუპველ მოვლენას, როგორც ოჯახისათვის ისე საზოგადოებისათვის და მოდგმისათვის ქუთაისის საერთო ქალთა პოლიტიკური კლუბი თავის მიზნათ ისახავს ორთავე სქესის პიროვნულად სრულს გათანასწორებას კანონისა და სამართლის წინაშე. ქალთა პოლიტიკური და მოქალაქობრივი უფლების აღსადგენათ და ამ უფლებას პრაქტიკულ ცხოვრებაში გასატარებლათ ქუთაისის ქალთა კლუბი უკეთეს საშვალებათ რიცხავს თანამაზრეთა ორგანიზაციულათ შეერთებას.

2). ქალი არის ისეთივე გონიერი და გრძნობიერი არსება, როგორც მამაკაცი და უნდა სარგებლობდეს ადამიანის სრული უფლებითაც.

3). ვღებულობთ რა მხედველობაში დღევანდელს ისტორიულ მომენტის სიდიადეს ჩვენ რევოლიუციონურ პარტიებთან ერთად მხარს უჭერთ ისეთს პოლიტიკურ წეს წყობილების ფორმას, რომელიც უფრო მეტად უზრუნველსა ჰყოფს ადამიანის პიროვნულს თავისუფლებასა და მის მოქალაქობრივ უფლებას. ისეთი მმართველობის ფორმათ კი მგვაჩნია მხოლოთ დემოკრატიული რესპუბლიკა. ამისათვის დამფუძნებელ კრების არჩევნებში ჩვენ მთელი ჩვენი ენერგიით მოვითხოვთ დაცვას და განმტკიცებას დემოკრატიული რესპუბლიკის მმართველობისა საყოველთაო, თანასწორ, პირდაპირი და დაფარული კენჭის ყრის უფლებით განურჩევლათ სქესთა.

4) თითეული ნორმალური სრულ წლოვანი ადამიანი მცხოვრები რომელიმე სახელმწიფოში ხანგრძლივათ რომლიდანაც მოითხოვენ კანონის წინაშე მორჩილებას უნდა სარგებლობდეს ხმის უფლებით ამა თუ იმ კანონის გამოცემამდე.

5). მოვითხოვთ რომ ქალებს მიენიჭოს იგივე ხმა არჩევნებში და იყოს არჩეული, როგორც საკონონმდებლო კრებაზე ისე პროვინციალურ და სათემო მმართველობაში, როგორც ყოველი მოქალაქე მამაკაცი რომელიც რაიმე ბოროტ მოქმედებისათვის, ან სნეულებით არ არის უფლება აყრილი.

6). მოვითხოვთ რომ თითეულმა არსებულმა პარტიამ, რომლებიც გამო დიან სამართლიანობას, თანასწორობის და პროგრესის დამცველად თავის დროშაზე დააწეროს „თანასწორობა წინაშე სამართლისა განურჩევლად სქესთა". და დაცვას ასეთი თანასწორობისას ისითივე სურვილითა და ენერგიით როგორც სხვა რომელიმე მათ მიერ წამოყენებული საჭირო მოთხოვნილება.

7) მოვითხოვთ ყველა იმ პარტიებიდან, რომლები აღიარებენ არჩევანთა უფლებას განურჩეულათ სქესთა, რომ თითეული მათგანის საარჩევნო სიაში შეტანილი იყოს თავიანთ პარტიულ ამხანაგ მამაკაცის სახელთან ერთად ამხანაგ ქალის სახელიც.

8). მოვითხოვთ მომავალ დამფუძნებელ კრებაზე კონსტიტუციის შემუშავებაში ქალები ღებულობდენ მამაკაცებთან თანასწორ მონაწილეობას.

9). ვღებულობთ რა მხედველობაში, რომ ყოველი სპატიო და სასარგებლო თანამდებობის მიღების იმედი არის საუკეთესო სტიმული ადამიანის განმანათლებელ გზაზე დადგომისა, რადგან შეუძლებელია ცოდნის წყურვილის [illegible] და შეძენილი ცოდნის გამოყენება. თუ რომ ადამიანს არა აქვს სრული უფლება მისი მოხმარებისა, მოვითხოვთ თითეული ქალვაჟის თანაბრათ ხელის მიწდომას ყოველ გვარ სამოქალაქო და ოფიციალურ თანამდებობაზე შესაფერად მათი მომზადებისა

10) ვღებულობთ რა მხედველობაში აშკარა უსამართლობას,

საზარელი მტარვალობა.

II

ყველამ კარგათ უწყის თუ რა როლს თამაშობს სუსუნტი სიბრმავეში. უმთავრესი მიზეზი სიბრმავისა დევს ამ სენში ვიდრე სხვა რომელიმე მიზეზებში. სუსუნატის საშიმარს გავლენას, რომ ეგრე ნაკლები ყურადღება აქცევა, ჩვენ არ შეგვიძლია მოვიშოროთ თავიდან ის აზრი, რომ ეს მხოლოდ მისთვის ხდება, რადგან ის დედაკაცს უფრო მძიმეთ სტანჯავს, ვიდრე მამაკაცს.

სუსუნატი დედაკაცებისათვის წარმოადგენს ნამდვილს სატანჯველს და არის მიზეზი სპეციალურ უძლურობისა რომლიდანაც ის იტანჯება.

სუსუნატის მიერ მიყენებულ ტანჯვით ქალებს დაუწყეს ცქერა, როგორც ბუნებრივ [illegible] სნეულს არსებას.

თვით ქალებს კი არ [illegible] რასთვის სქესობრივ ცხოვრება და შვილოსნობა უნდა ყოფილიყო გადაბმული ავათმყოფობასთან უმრავლესობისათვის. თუ ეს ფუნქცია ბუნებრივია რასთვის უნდა მოყოლოდა მას ამდენი მწუხარება და ავათმყოფობა? ამ საიდუმლობის საფუძველი დევს სქესობრივ ავათმყოფობაში. მემკვიდროებითი და შეძენილი სიფილი ერთი მხრით და მეორე მხრით სიდიადე სუსუნატით ავათმყოფობისა აი მიზეზი დედაკაცების ტანჯვისა. ზოგიერთი მედიცინის ავტორიტეტები ამტკიცებენ, რომ $90_0/^0$ ქალური ავათმყოფობისა გამოწვეულია სუსუნატით. ერთი მათგანი ამბობს: „რამდენათ უფრო მეტს ვითარდება ბაკტერიოლოგია, იმდენათ მეტად ირკვევა პროცენტი დასნეულებულთა" თვით გაუთხოვარნი იტანჯებიან სქესობრივი ავათმყოფობით. სუსუნატი იმდენათ გადამდებია, რომ მას მრავალი ბავშები იძენენ დედებიდან, ერთი გამოჩენილი ექიმი ამბობს, რომ ბავშობისას ამ სენის გადადება ხდება მიზეზად შემდეგი ტანჯვისათვის.

აგრეთვე მემკვიდროებითი სიფილისი მიზეზია მუდმივი უძლურობისა და სქესობრივი ავათმყოფობისა.

ჩვენ გვაქვს მეორე საბუთიც ექიმის შესატანათ, რომლის ძალით ექიმები სდუმს სუსუნატის შესახებ. ეს სენი თავის სიდიადით და თვისებით იმდენათ საზარელია, რომ ისენი ვერ ბედავენ მის გამხელას ეს სენი აბსულუტურად განუკურნებელია და არავითარი საშვალება არ არსებობს მის წინააღმდეგ გარდა მამაკაცების უბიწოებისა. ე. ი. დაცვა იმავე ზნეობრივი წესისა, რომელსაც იცავენ ქალები გათხოვებამდე. თუმცა ჩვენი ექიმები ურჩევენ მამაკაცებს თავის დაჭერას, მაგრამ ისენი ვერ შესძლებენ ამაში მათ იძულებას. მხოლოდ დედაკაცებს, რომლებიც უფრო მეტად დაინტერესებულნი არიან და რომელსაც აქვს გამბედაობა სიავეს ჩახედონ სახეში შეუძლიათ ბოლო მოუღონ მას. და როცა ქალები მიიღებენ მიუცილებელ საჭირო პოლიტიკურ და სოციალურს გავლენას მათ ექნებათ საშვალება დაუყენონ მამაკაცებს ანტერნატივა: ან წმინდათ ცხოვრება და ან გამორიცხვა იმ ქალთა საზოგადოებიდან, რომელთაც სურთ ტანთელი ცხოვრება. როგორც ზევით ვსთქვით ექიმები ერთობ უხერხულად გრძნობენ თავს იმ პრობლების წინაშე, რომელთაც უყენებს მათ ჰონორეა. და არის კიდეც მიზეზი ამ უხერხულობისა. არ არის არც ერთი სენი ისე გავრცელებული მამაკაცებში, როგორც სუნაჰი; რომელიც თავის [illegible] აღწევს 80 პრო. გადავიდეთ [illegible] მის განკურნებაზე.

არ არის შეიძლება მეორე რომელიმე სნეულება ისე ძნელი მოსარჩენი როგორც სუსუნატი. აბსოლუტურად მისგან განკურნება სრულიად შეუძლებელია.

და თუ ერთხელ დასნეულებული მამაკაცი, ხელ ახლა შეიძენს მას, როგორც ეს ხშირად ხდება ხოლმე, მაშინ საქმე კიდევ უფრო სერიოზულ ხასიათს ღებულობს. სუსუნატ შეყრილ მამაკაცს' თუ ის ნააქიმებია მართალია გაუქრება ამ სენის ნიშნები, მაგრამ ეს კიდევ ვერ დაამტკიცებს მის ტანმრთელობას. პალმერ ფინდლეი ამბობს, რომ მას მრავალჯერ აღმოუჩენია გონოკოკები საშარდეში, თუმცა მისი ნიშნები გარედან არ გამოჩენილა. „რწმენა იმისი, რომ ავათმყოფობა გაქრა ნიშნების გაქრობისთანავე არის ნამდვილი ილუზია. ეხლა ჩვენ ყველას შეგვიძლია დავამოწმოთ, რომ გონაკოკებს შეუძლია ორგანიზმში დაბუდება ინდივიდის მთელ სიცოცხლის განმავლობაში და ერთს რომელიმე დღეს ახალი სახით თავის ამოყოფა, ანდა შესაძლოა მისი შხამი გადავიდეს სხვაზე: და არ განმეორდეს პირველ ორგანიზმში. იგივე ავტორიტეტი ფინდლეი შემდეგ საგულისხმო განცხადებას აკეთებს: „შემჩნეული იყო, რომ გარეგნულად [illegible] ჩენილი ხალხი ასნეულებს სხვებს. ეს აიხსნება მით, რომ მიუხედავათ კლინიკურ ნიშნების აღმოუჩენლობისა ისენი მაინც ავათმყოფნი არიან. პირველ ინდივიდში გონოკოკი ნაკლებ შხამიანია მაგრამ, როცა გადადის ტანმრთელს ორგანიზმში იქ აქტიური როლის თამაშობას იწყებს".

ამ განცხადებიდან ისა სჩანს რომ დიდი ხნის მორჩენილს მამაკაცს შეუძლია დაასნეულოს თავის ცოლი, რომლის ტანჯვა გაცილებით უფრო მძიმე იქნება მით, რომ უკანასკნელში მამაკვდავს გონოკოკს გასაცოცხლებლათ ქალწული ნიადაგი დაუხვედება. ამისათვის გარყვნილი ცხოვრების მატარებელმა მამაკაცმა უნდა იცოდეს, რომ ის სამუდამოთ ისნეულებს თავს და დაკარგავს უფლებას შეუღლებისას. დ-ჯ. ფოსტერ სკოტი ამბობს: „არავის რომელსაც იმედი აქვს ქორწინებისა, არა აქვს ნება შეუდგეს სქესობრივ თავშეუკავებლობას.

შესახებ იმისა რომ ცოლები სნეულდებიან თავიანთ ქმრებისაგან ჩვენ ზემოთ ვილაპარაკეთ. ჩვენ ვაღვიარეთ თანახმათ დ-რი ნოგერატისა, რომ 5 დედაკაცში 3 იტანჯება სუსუნატით; ჩვენ მოვიყვანეთ ციტატა სხვა და სხვა ავტორიტეტებისა, რომ თითეული ფეხმძიმე ქალი განსინჯული უნდა [illegible]

სპეციალისტი რიკარდი [illegible] წმუნებულია, რომ 90 პროც. დედაკაცებისა სუსუნატს შეყრილ მამაკაცებზე გათხოვილნი სნეულდებიან ან ფარული და ან აშკარა ფორმის სუსუნატითა.

ჰონორეიას მოაქვს დედაკაცებისათვის უცნაური ტანჯვა ის არის მიზეზი საშვილოსნოს

რომელსაც იწვევს სქესთა პიროვნული უთანასწორობა კანონისა და სამართლის წინაშე, მოვითხოვთ ხელ ახლათ გადახედვას როგორც სამოქალაქო ისე სისხლის სასამართლოს კაკანონებისას და გაუქმებას მამრობითი სქესის პრივილეგიისას და სქესთა სასჯელის სხვა და სხვაობას ერთსა და იმავე დანაშაულობისათვის

11. ვლებულობთ რა მხედველობაში პროსტიტუციის საშინელს გავლენას ოჯახისა და საზოგადოებისათვის, რომელსაც მიჰყავს ერი და კაცობრიობა გადაგვარებამდე მოვითხოვთ ამ სამარცხვინო ინსტიტუტის რეგლამენტაციის გაუქმებას.

12. ვლებულობთ მხედველობაში ერთი სქესის გარყვნილი ცხოვრების უპასუხისმგებლობის სიავეს, როცა მეორე სქესს ასეთი ცხოვრებისათვის უსასტიკეს პირობებში აყენებენ, დაუყონებლივ მოვითხოვთ პროსტიტუტ ქალთა ძალდატანებითი შემოწმების მოსპობას.

13. მოვითხოვთ, რომ გაუქმებული იყოს მემკვიდრეობითი პრივილეგია, რომ ქალსა და ვაჟს ერთნაირი წილი ედვას დედმამის ქონებაზე.

14. მოვითხოვთ ცოლქმართა თანასწორ უფლებას შვილებზე და თავიანთ შინაურ ცხოვრებაზე.

15 მოვითხოვთ ერთნაირ აღზრდა განათლებას ორთავე სქესისათვის, როგორც დაწყებითი სკოლებში, ისე საშვალო და უმაღლეს სასწავლებლებში.

16 მოვითხოვთ თანასწორ ხელფასსა და ჯამაგირს ორთავე სქესისათვის, ერთსა და იმავე შრომაში და თანასწორ მონაწილეობას სარგებლში და ჯალდოში ყოველგვარ საწარმოო საქმეში.

17 მოვითხოვთ თანასწორ მონაწილეობას ადმინისტრაციაში და კანონმდებლობაში, როგორც სამუნიციპალიტეტო, ისე სახელმწიფო და საერო მმართველობაში საკანონმდებლო კრებებით, სასამართლოებით და აღმასრულებელი თანამდებობით.

მოუწოდებთ რა ერთობისაკენ ქალებს განურჩევლად ეროვნებისა, ეკონომიური კატეგორიისა და პარტიულ მიმართულებისა თავიანთ სპეციალური დედაკაცის ინტერესის დასაცველად და მათი ადამიანური უფლების აღსადგენათ, ჩვენ არ ვივიწყებთ მნიშვნელობას კლასთა ბრძოლისასაც, როგორც უკანასკნელის არსებობამ არ უნდა დაგვაწყოს უფლებრივი ბრძოლა სქესთა შორის არსებული.

ამისათვის ვაცხადებთ პროლეტარ ქალთა საყურადღებოთ, რომ ქლთა პოლიტიკური და მოქალაქობრივი უფლების აღსადგენათ და განსამტკიცებლათ თავი მოიყარონ საერთო ქალთა ორგანიზაციაში. და ეკონომიურ ნიადაგზე ატეხილ ბრძოლაში კი იმოქმედონ თავიანთ ძმებთან ერთად შესაფერად მათი კლასობრივი ინტერესისა.

ჩვენ ვთხოვთ მუშა ქალებს გაიგონ ის, რომ სანამ დედაკაცები უფლებრივათ მამაკაცების ქვეშევრდომები იქნებიან, მანამ არც ერთი მოწინაალმდეგე კლასთა დედაკაცები არ წარმოადგენენ ერთმანეთისათვის ფაქტიურად შეურიგებელს მტრებს, რომელსაც არ ესმოდეთ ურთიერთის ადამიანური პიროვნებისა და ღირსების დამცირება, და თუ საერთო გაჭირვების დროს იქნება ეს გაჭირვება ეროვნული, თუ პოლიტიკური ხასიათისა შესაძლოა სხვა და სხვა კლასთა შეერთება საერთო უბედურობის მოსაგერებლათ, რომლის მაგალითს დღეს გვიჩვენებს რუსეთის რევოლუციის ფხიზელი ბელადთა მოქმედება და ჩვენ წინ გადაშლილი არსებული ომი, მით უფრო შესაძლებელი და მისაღებია საერთო დედრობითი სქესის დამცირებული ცხოვრებისაგამო სხვა და სხვა ეკონომიურ კატეგორიის ქალთა შეერთება იმ სამარცხვინო მონური ჯაჭვის გასაწყვეტათ, რომელიც საუკუნოებით შემოუხვევია მათვის მამრობითი სქესის ძალმომრეობას, რომელიც ერთნაირად ხუთავს მათ პიროვნულს, და ინდივიდუალურ განვითარებას და რომლითაც აგრე შეუნანებლათ სარგებლობს სხვა და სხვა ეკონომიური კატეგორიის მამაკაცების უმრავლესობა.

ჩვენ ღრმათა გვრწამს, რომ მხოლოთ საერთო ორგანიზაციული ქალთა ბრძოლა, უფლებრივ ნიადაგზე ატეხილი ბოლოს მოუღებს სქესთა ბატონ-ყმობას და მთელი ჩვენი მისწრაფებით მოუწოდებთ ჩვენს დაჩაგრულს დებს ერთობისაკენ თავიანთი ადამიანური პიროვნების აღსადგენათ.

პარტიულ კრებაზე.

ათ აპრილს რეალურ სასწავლებელში ს. დ. პარტიული კრებას. დავესწარი

კრებას დაესწრო 600 წევრი განურჩევლად სქესისა, თავმჯდომარეთ აირჩიეს ნიკ. ჰუმბურიძე, - რომელმაც დაიჭირა თავისი ადგილი. ვრცელი მოხსენება გააკეთა გრ. ურატაძემ. ბევრი კამათის შემდეგ საკითხს სვამს გრ. ურატაძე, რომ არჩეულ იქნას ახალი წევრები, რადგანაც წევრების დაცვლაზე კრებამ უარი განაცხადა. მოითხოვეს წევრების რიცხვის გადიდება, რომელშიდაც გადის თუთხმეტი კაცი. აქ აღსანიშნავია მამაკაცების მოქმედება. თუმცა დღეს ჩვენი ამხანაგ მამაკაცები სიტყვით ბევრს გვპირდებიან, მაგრამ საქმით კი ვავიწყდებით. როდესაც კაცებს ირჩევენ წევრებად ქალები [illegible] და [illegible] კრება გულმავიწყობას მიეცა. ამოირჩიეს 15 კაცი კომიტეტის წევრებათ, რომელშიაც არც ერთი ქალი არ ერია. ბოლოს გონს მოსრულმა გ. ლორთქიპანიძემ სიტყვა მოითხოვა თავმჯდომარისაგან რამაც ჩემი ყურადღებაც მიიპყრო და განაცხადა: „რათ არ შეიძლება თუთხმეტს კაცში ხუთი ქალი ერიოსო''.

ამ განცხადებამ ცოტა არ იყოს შეაწითლა ამხანაგები, მაგრამ ერთმა მათ [illegible] გაბედულმა ტრ. სალაიძემ თავგასამართლებლათ აღიარა: „რა მნიშვნელობა აქვს დღეს ქალების არჩევას, როცა ყველანი გათანასწორებულია და განა სულ ერთი არ არის ქალი იქნება არჩეული თუ კაცი?“

ბოლოს როგორც იქნა შეუდგენ ქალების არჩევასაც. და ამხანაგ ქალებმაც თავი იმ ანდაზით ინუგეშეს, რომელიც ამბობს „სჯობს გვიან იყოს ვიდრე არასოდეს“ო.

ეხლა ვეკითხები ორთავე პარტიულ ქალებს, ჯერ თქვენ გეკითხებით ქალებო, რათა ხართ ასეთი ქინით აღსილი? არც ერთი თქვენთაგანი [illegible] არა ხართ, რომ დაპირებებით ცხოვრობდეთ. ყველა თქვენთაგანი ხედავს თუ რამდენათ ვახსოვართ ჩვენს ამხანაგ მამაკაცებს. მაგრამ თქვენ მაინც თქვენს ქინს არ იშლით და გაიძახით. „რა საჭიროა ქალებმა ცალკე საკუთარი უფლების დასაცველათ გამოვიდეთ, როცა მამაკაცები უფლებას ისედაც გვაძლევენ“-ო ბედნიერი არიან მორწმუნენი, მაგრამ საქმით ხომ ხედავთ რაცა ხდება? სად და როდის გამოიდევს თავი ჩვენს უფლებაზე ჩვენმა ამხანაგ მამაკაცებმა? რამდენს ადგილს გაძევენ ქალები არჩევნებიდან და რითი შეებრძოლენ ჩვენი ამხანაგები ამ უსამართლობას?!

თქვენ კი ამხანაგ ვაჟებო, რათ იძახით ქალებს უფლება მიცემული აქვს არჩევნებში, თუ მის განმტკიცებას ხელს არ შეუწყობთ? თუ თქვენი დაპირებანი გულწრფელია რათ უნდა გჭიროდესთ თქვენ ჩვენი ხელის მითითება არჩევნებში და შეხსენება, რომ ქალებიც აირჩიოთ? ფიცი მრწამს და ბოლო მაკვირებს ამისა ჰქვია!

დროა [illegible] ამხ. ქალებო, ჩვენი პიროვნული ჩაგვრა, ხელი მოვკიდოთ ჩვენი ადამიანური უფლების აღდგენას და ჩავებათ საერთო ქალთა უფლებრივ ბრძოლაში, თორემ სხვისი შემყურენი იმედებით თავს მოვიტყუებთ და მერმეთ კი როცა ქვეყანა მილაგმოლაგდება პირცარიელი დავრჩებით და შემდეგ გვიანღა იქნება თითზე კბენანი.

პროლეტარი ქალი.

ახალი ამბავი

◆ ჩვენს რედაქციაში შემოვიდა ატირებული პოლონელი ქალი, რომელმაც განაცხადა: „მე ვიყავი მომღერული ქალი ერთს ერთს ასტრახანის თეატრში, მქონდა მრავალი ნივთები, ფული და ავეჯეულობა. გადამეკიდა აქაური ალექსანდრე ქათამაძე, რომელიც მეფიცებოდა სიყვარულს, მეც ვენდვე მას. რაც ფული მქონდა გაფლანგა დამასნეულა ვენერიულ სენით, რომლითაც ეხლა ავათ ვარ. ყოველ დღე ლოთობს და მცემს. მინდა ვიაქიმო და რაც გადარჩა მას ჩემი ნივთებითა და ავეჯით უკანვე გავბრუნდე. მაგრამ ის ამის ნებას არ მაძლევს.

S. P. დღეს დილის 12 საათზე სამედიატორო სასამართლო გაარჩევს ქათამაძისა და ზემოხსენებული პოლონელი ქალის საქმეს.

◆ სასურსათო საქმე. ქუთაისის სასურსათო კომიტეტი აცხადებს, რომ დღეიდან პურის თქვილი ცხოვრებთ [illegible] რაც შეიძლება [illegible] ბით იხმარონ, რადგან ფქვილი [illegible] ცოტა დარჩა.

◆ 16 მაის ქ. ქუთაისში მეტლეები გაიფიცევნ და არ მუშაობენ. ითხოვენ ნახრის მომატებას.

,,თეატრი და ცხოვრების''
მე 15 №-რი.

„თეატრისა და ცხოვრების“ მე 19 № ში ანნა კაპანაძისა სწერს:

„როცა მონა მამაკაცს შეეძლო ხმა აღემაღლებინა, საზოგადოებრივი საქმის შებრძოლებით აზღვირთებული ბოლმა-ჭარამი შეემსუბუქებინა, იქ მონა დედაკაცს პირი აკრული ჰქონდა, მანქანათ მოსიარულე უმოქმედო თოჯინასავით გზაკვალ არეული დახეტიალობდა, ციმბირ კატორღა სახრჩობელა-ციხე კი მამაკაცთან თანასწორი ჰქონდა.

საუკუნოებით გულში დაბუგებული ნაღველის ტბა 1904-1905 წელს მძლავრად შეირყა იწყო წვეთ-წვეთად დენა და წელს მიმდინარე 27 თებერვალს ჩაგრულ მამაკაცთა გუგუნს ქალმაც შეუერთა ხმა და მკერდ გაპობილ გულთან ერთად ნაღველიც მთლად დაინთხა.

მაგრამ მონობისაგან განთავისუფლებულ მამაკაცს ჰსურს ქალის პიროვნება ისევ ძველ დესპოტიურ ბრჭყალებში იყოლიოს, რომლის [illegible] უკვე მოხდა ს. ახალქალაქის აღმასრულებელ კომიტეტის არჩევნების დროს. შეგნებულმა მუშებმა ჯარის კაცებმა და ქალებმა მოითხოვეს კაცებთან ერთად ქალიც ჰყოფილიყო ამორჩეული და გაჰყავდათ კიდეც, რომ ვიღაც მოსულ პრა

ანთებისა, ჰონორეული რევმატიზმებისა, და გულის ტკივილისა. მაგრამ ყველაზე უწინ ჰონორეა ასნეულებს სქესობრივ ორგანოებს. რომლის შედეგი სხვა და სხვა ადამიანზე სხვა და სხვა ნაირია, დაწყებული სისუსტით, უხალისობით, სუ სერიოზულ ავათმყოფობამდე, რომელიც თავდება ქირურგიული ოპერაციებით და სიკვდილით. ჰონორეა, -- მიზეზია უშვილობისა და უდროო ლოგინობისა. ზოგიერთი ექიმების აზრით მუცლის მოწყვეტა სუსუნიტის გამო ისე ძლიერია როგორც სიფილისით, მრავალი სისივნე გამოწვეულია სუსუნატით. მელოგინე ქალის სისხლის მოწამვლა მრავალ შემთხვევაში მიზეზია სუსუნატისა.

პალმერ ფინდლეი ამბობს: „ყოველი დაკვირვებული ექიმი აკუშორთ პრაქტიკისა დაამოწმებს, თუ რამდენათ დიდია ჰონორეული ანთების პროცესი“. ფეხმძიმობა და შვილოსნობა, როგორც ამბობს ერ[illegible] ავტორიტეტი, დიდ გავლენას ახდენს სუსუნატის მიმდინარეობაზე: სუსუნატ შეყრილი ცოლი ფეხმძიმობამდე თითქმის ვერც ამჩნევს ზოგიერთ შემთხვევაში ავათმყოფობას, მაგრამ ის განიცდის ამ სენიდან ტანჯვას ლოგინობის და ბავშის დაბადების მერმეთ, რომლის შემდეგ ავათმყოფობა ვრცელდება და ვითარდება საშინელი სისწრაფით.

ერთობ საგულისხმოა დეემს ფოსტერ სკოტის შემდეგი სიტყვები: „ჰონორეიას ქალებისათვის ის თვისება აქვს, რომ ხდება არა თუ ქრონიკულად და ახდენს დამღუპველს ცვლილებას მათ შინაგან სქესობრივ ორგანოებზე, არამედ თვითეული თვიური წესის მოხდა თანდათანობით ხელს უწყობს ამ სენის შემდეგ განვითარებას განსაკუთრებით მისი საშიშროება ვითარდება ფეხმძიმობის დროს, რომელიც თავს იჩენს რამდენიმე თვის შემდეგ და ან თავდება უდროო ლოგინობით.

ამერიკელ ექიმი ვალენტინი ამბობს: „როგორ სამწუხაროა ისტორია მრავალი ახალგაზდა ქალთა. რომელნიც აგრე დღესასწაულობენ გათხოვებას! ფარული სუსუნატის შხამით, რომელსაც ისინი იძენენ თავიანთ ქმრებისაგან იცვლება როგორც [illegible] ტანმრთელ[illegible] [illegible]. ისინი იტანჯებიან [illegible]ის ტკივილით, ავათმყოფური და არეული თვიური წესით ბუნების სნეულობით, საშვილოსნო ანთებით, დაღლილობით, ისტერიით, უშვილობით და უდროო ლოგინობით. რომლის გამო კარგავენ ტანმრთელობას, სილამაზეს და ხშირად სიცოცხლესაც.“

მეორე ექიმი ამბობს: „უნდა მიექცეს სერიოზული ყურადღება ფარულსა თუ ქრონიკულს ფორმას სუსუნატისას ქალებში. ახალგაზდა ტანმრთელი ქალი გათხოვდება და თუ არა რამდენიმე ხნის შემდეგ ამჩნევს თავის ტანმთელობის ცვლილებას. გათხოვებამდე ის იყო ენერგიით სავსე მოქმედი მოძრავი და გათხოვდა თუ არა გახდა უძლური დაჩაგრული ნერვებაშლილი და უხასიათო“.

მეორე ავტორიტეტი ამბობს: „ჩვეულებრივათ ქალებიდან, შემდეგი სიტყვები გვესმის:

„გათხოვებამდე მე ვიყავი სრულიად ტანმრთელი, მხოლოდ მას შემდეგ, რაც გავთხოვდი დავიწყე ავათმყოფობა.“ ასეთი აღსარება, ასეთი ჩივილი ყოველდღე გულს უწყალებს გინეკოლოგს. და ეს მოვლენა მუდმივია, მათ უფერულს, ტანჯულ სახეზე ჩვენ ვკითხულობთ მთელს ისტორიას მწუხარებისას, რომლის მიზეზი [illegible] ვება. ქმრების სინიდისი ამ შემთხვევაში აუშფოთებელია. ისინი მიდიან თავის საქმეზე, კლუბში, სხვა და სხვა გასართობებში, საიდანაც ღებულობენ ახალს კმაყოფილებას, იძენენ ახალს კავშირს, და სტოვებენ მოსაწყენ ლოგინს შეუღლებისას. მათ თანამგრძნობნიც უჩნდებათ; მისთვის, რომ აბა ვინ არ შეიბრალებს იმ უბედურს ქმარს, რომელსაც ასეთი სნეული ცოლი ჰყავს!?

ჩვენ ვფიქრობთ, რომ მოვიყვანეთ საკმარისი ფაქტები დასამტკიცებლათ იმისა, თუ რამდენათ საშიშარია გათხოვება არსებულ პირობებში, რომ გვეჩვენებინა ქალებისათვის თუ რა სიავე მოაქვს მათთვის მამაკაცების უზნეო ცხოვრებას და მათ თავ-აშვებულს ყოფაქცევას. როგორი სასტიკი დაცინვაა მამაკაცების მიერ დედაკაცების უძლურობაზე ლაპარაკი, რომლის მიზეზი თვითვე არიან და რომლის ძალით მათ სურთ დედაკაცებს მიუსაჯონ მუდმივი პოლიტიკური მონობა.

რა იმედია ქალებისთვის იმ მედიცინის ფაქტებთან, რომელიც ჩვენ მოვიყვანეთ, რომ ისენი განთავისუფლდებიან ტანჯვისაგან და სნეულობისაგან!? რადგან ეს ფაქტები გვიჩვენებს, რომ ბუნებას კი არ მიუსჯია დედაკაცებისათვის სნეულობა და უძლურობა. არამედ მამაკაცების უზნეობას.

ეხლა კი როცა ქალებმა გაიგეს ის, რასაც მათ ეგრე გულმოდგინით უმალავდენ, ისინი დაუფიქრდებიან მას, თუ როგორ მოიგერონ თავი სამარცხვინო ინფექციურ სენისაგან.

კრისტაბელ პანკხერსტი

(შემდეგი იქნება)

ივერიელი

ვაკატორების ჩაგონებით ქალის ამორჩევა მამაკაცის დამცარებათ არ ჩაეთვალათ და გლეხებს აურზაური არ შექმნათ.

—ქალს უფლებას არ მივცემთ.

—თავისუფლება ჩვენთვის მოგვიპოვებია და ქალს ვერ გაუყოფ.

—ჩემს ცოლს თავისუფლება რომ მივცე თავზე გადამახტება.

—ქალი მოსამართლეთ რომ გვეყოლება, ცოლების დატუქსვის ნებას აღარ მოგვცემს.

ქალისათვის საჭირო არ არის თავისუფლება: ჩვენც კარგათ გავაკეთებთ საქმეს და სხვა.

იცოდეს ბნელეთის ცრუ-დემოკრატებმა: ქალი დღეს იმდენათ არის პოლიტიკურ და სოციალურ ნიადაგზე მომზადებული, რომ სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლას ასტეხს და უფლებას დაიმკვიდრებს.

გაუმარჯოს ქალთა უფლებას! გაუმარჯოს მოქალაქობრივ ძმობა ერთობას თავისუფლებას.

კერენსკის სიტყვა საფრონტო დელეგატთა კრებაზე.

ორი თვე გავიდა მას შემდეგ რაც დაიბადა რუსეთის რევოლიუცია. მე მოვედი თქვენთან არა მისთვის, რომ მოგილოცოთ თქვენ ჩვენი. მოლოცვა კარგა ხანია რაც მიიღეთ თქვენ თხრილებში. თქვენი ტკივილებით ჩვენი ტანჯვა იყო ერთი მიზეზთაგანი მთელი რევოლიუციისა.

ჩვენ არ შეგვეძლო მეტი მოთმენა იმ უგნური და დაუ[illegible] რათაც იქცეოდა თქვენი სისხლი ძველი მთავრობიდან.

შეგნებული პასუხის მგებლობა.

ამ ორ თვეში მე ვხვდებოდი და ვხედავდი ეხლაც, რომ ერთად ერთი ძალა, რომელიც შესძლებს ქვეყნის ხსნას და მის ნათელ გზაზე დაყენებას, არის თითეული ჩვენგანის მიერ თავის სიტყვის და მოქმედების პასუხისმგებლობის შეგნება და აი თქვენ წარმომადგენლებს ფრონტისას მე უნდა გითხრათ:

— რომ ჩემი სული და გული ეხლა არ არის დამშვიდებული [illegible] მიპყრობს და ეს უნდა ვაღიარო მე გულ ახდილათ [illegible] შედეგი არ უნდა მოყვეს მას და რა რიგათაც არ გამკიცხოთ.

სახელმწიფოს შემოქმედური ძალთა განახლება ახალი წესწყობილების განმტკიცება დამყარებულია თავისუფლებაზე და თითეული ადამიანის პასუხის მგებლობაზე.

დღეს როგორც საქმე მიდის ასე მისი შემდეგში წასვლა შეუძლებელია და ამ გვარად ქვეყნის ხსნა მოუხერხებელი. [illegible] ნაწილი დანაშაულობისა აწევს ძველ რეჟიმს. 100 წლის მონობამ არა თუ გარყვნა [illegible] და შექნა [illegible] თვალთაგან [illegible] არამედ [illegible] თვის ხალხში შეგნება პასუხის მგებლობისა თავის ბედისა, ქვეყნის ბედის წინაშე.

ეხლანდელს დროში, როცა რუსეთი მიდის სწორი და გაბედული ნაბიჯით დამფუძნებელ კრებისაკენ; როცა ის დგება მეთაურად დემოკრატიული სახელმწიფოებისა, როცა თითეული ჩვენგანს საშვალება აქვს თავისუფლად და აშკარად აღიაროს თავისი რწმენა,—მთელი პასუხის მგებლობა სახელმწიფოს ბედისა ედება ერთად ყველას და თითეულს ცალცალკე.

დღეს არ შეიძლება იყოს კაცი, რომელმაც სთქვას: მე ვლაპარაკობ და ჩემი სიტყვებისათვის პასუხს არ ვაგებო".

ამხანაგებო აფიცრებო და ჯარისკაცნო! მე არ ვიცი რას ფიქრობთ თქვენ თხრილებში. მაგრამ მე ვიცი რა ხდება აქ. იქნება შორს არ არის ის დრო, როცა ჩვენ გეტყვით თქვენ: ჩვენ არ შეგვიძლია მოგცეთ თქვენ იმდენი პური რამდენსაც თქვენ მოელით და იმდენი საომარი მასალა, რამდენსაც თქვენ ფიქრობდით და ეს მოხდება არა მათი დანაშაულობით, ვინც ორი თვის წინათ ფორმალურად და ოფიციალურად მიიღო პასუხის მგებლობა ისტორიის სამჯავროს წინაშე და მთელი მსოფლიოსა, სამშობლოს ღირსებისა და პატივის დასაცველად.

დღეს რუსეთის სახელმწიფოს მდგომარეობა რთული და მძიმეა. წავიდა დრო გამოყოფილ სახელმწიფოების არსებობისა. ქვეყნიერება დიდი ხანია გადაქცეულია მთლიან ოჯახათ, ხშირად შინაურად, მოჩხუბარი მაგრამ შეერთებული კულტურული ეკონომიური და სხვა კავშირთა. ამოჰკრა ამ მთელიდან ერთი სახელმწიფოსი, გაწყვეტა მისი კავშირისა გარეშე ქვეყნებთან ეს ნიშნავს [illegible]რას მისი ცოცხალი ნაწილისას და მით შეიძლება მის სასიკვდილოთ გამზადებასაც.

დემოკრატიული სახელმწიფოს დამყარებით ევროპაში ჩვენ შეგვიძლია უდიდესი როლის თამაში მსოფლიო ისტორიაში, თუ ჩვენ შევსძლებთ სხვა ხალხის ჩვენს გზაზე გადმოყვანას, თუ ჩვენ შევსძლებთ მტერსაც და მოყვარეს პატივი ვაცემინოთ ჩვენი თავისუფლებისათვის.

ამისათვის საჭიროა, რომ მათ დაინახონ, რომ რუსეთის დემოკრატიულ იდეიებთან ბრძოლა შეუძლებელია. და ამ გზას გავივლით ჩვენ მხოლოთ როგორც მთლიანი ორგანიზაციული სახელმწიფო. თუ ჩვენ როგორც უღირსი მონები ვერ შევქმნით ორგანიზაციულად ძლიერ სახელმწიფოს, ჩვენ მოგველის ბნელი სისხლიანი ხანა ურთიერთ შეტაკებისა და ჩვენი იდეიები გარდაგდებული იქნება იმ სახელმწიფოებრივ პრინციპის ქოსლების ქვეშ, რომელიც ამბობს, რომ ძალა არის სამართალი და არა სამართალი ძალა.

ამხანაგებო, თქვენ იცოდით დუმილი და მოთმენა. თქვენ ასრულებდით მოვალეობას, რომელსაც გიდებდათ საძულველი მთავრობა. თქვენ იცოდით სრო[illegible] ხალხში. და ეხლა კი [illegible] არ შეგვიძლიათ [illegible] რა მოხდა, ნუ თუ რუსეთის თავისუფალი სახელმწიფო არის სახელმწიფო აჯანყებულ მონებისა?! (ძლიერი მოძრაობა ყველოსქამებზე.)

— ამხანაგებო, მე არ ვიცი და არც შემიძლია ხალხს უთხრა სიცრუე და როგორ დაუმალო ხალხს სიმართლე.

— გაუმარჯოს სიამაყეს რუსეთისას! —დაიყვირებს დიდის აღელვებით ერთი ჯარის კაცი რომლის სიტყვები მხურვალე ტაშისცემას იწვევს.

მე მოვედი თქვენთან მისთვის, რომ ჩემი ძალა გამოლევაზეა. მისთვის რომ არ ვგრძნობ წინანდელს სითამამეს.. მე არ მაქვს წინანდელი რწმენა, რომ ჩვენ წინ სდგანან არა აჯანყებული მონები, არამედ შეგნებული მოქალაქენი, შემქნელი ახალი სახელმწიფოსა რუსის ხალხის ღირსეული გატაცებით.

— ჩვენ გვეუბნებიან: არ გვინდა მეტი ფრონტი, იქ ძმობილდებიან, მაგრამ განა საფრანგეთის ფრონტზედაც ძმობილდებიან?

არა ამხანაგებო, თუ ძმობილობაა ორი ფრონტზე ძმობილობა უნდა იყოს! განა მტრის ძალა უკვე გადაგდებული არ არის ინგლის საფრანგეთის ფრონტებზე და განა ინგლის-საფრანგეთის იერიში უკვე შეჩერებული არ არის? ჩვენ არ გვაქვს რუსის ფრონტი, არის მხოლოთ ერთად ერთი მოკავშირეთა ფრონტი.

(შემდეგი იქნება)

ჟურნალ-გაზეთებიდან.

გაზეთ „რ. ვ. ხა"-ში მოთავსებულია ბელგიელი საელჩოს მოთათბირეს ბერნარდ დე ლესკაილის მიერ.

მუდარა ბელგიელი ხალხისა რუსის ხალხისადმი.

[illegible] ლეთ ჩვენც!

რუსის ხალხო!

არსებობს ქვეყანა პატარა მაგრამ შრომის მოყვარე,—ქვეყანა, სადაც დიდი ხანია არსებობს თავისუფლება, სადაც ერთად ერთი საზრუნველი ხალხს ქონდა ნაყოფიერი შრომა, ეს ქვეყანა იყო ბელგია!

ეხლა ეს ქვეყანა კვდება!..

კვდება, მისთვის, რომ გერმანელმა გადასწყვიტა მისი სიკვდილი! რისთვის კვდება ბელგია?

რუსის ხალხო! ბელგია კვდება მისთვის, რომ გერმანელებს სურდათ გაერღვიათ მისი ნეიტრალური ტერიტორია იმ მიზნით, რომ გაესრისა საფრანგეთი და შემდეგ მიხტომოდა რუსეთს და მიენგრია იგი.

ეს პლანი არ გაუვიდათ მათ მისთვის, რომ თავისუფალმა ბელგიელმა მუშებმა სთქვა თავის პატიოსანი სიტყვა და შეასრულა ის, როგორც შეეფერება თავისუფალ კაცს და შეწირა თავი.

რომ სამაგიერო გადაეხადა მისთვის, გერმანელმა გახადა ის მონათ.

დიახ მონათ! [illegible]ეთი მონობა, როგორათ გერმანელებმა გახადეს ბელგიელები ჯერ კიდევ არ უნახავს ქვეყანას, ბელგიელი ხალხი გადაქცეულია მონათ, ვისაც წაართვეს თავის ქონება სიკვდილის მუქარით! მონათ, [illegible] ბით განადგურებულია [illegible] და ქალაქებში; მონათ, რომლის ქალაქები და სოფლები მიწასთან გასწორებულია; მონათ, ვისაც წაგლიჯეს მილიარდი ფულები; მონათ, რომლის ცოლზე და დებზე და შვილებზე ძალა იხმარეს; მონათ რომელსაც ირეკავდენ გერმანიის ლაშქრის წინ; მონათ, რომელსაც შიმშილით სიკვდილი ელის.

ამ დღევანდელს მონას შეეძლო ყველაფერი დაეცვა რომ გაეშვა გერმანელები თავის მიწაზე, მაგრამ ეს მონა საუკუნოების განმავლობაში თავისუფალი კაცი იყო და დაიცვა სიტყვა თავისუფალი კაცისა. შესწირა მას ყველაფერი. თქვენ მიიღეთ სარგებლობა ამ მსხვერპლით რუსის ხალხო.

რუსის ხალხო! ასეთია სიმართლე, სიმართლე და წმინდა ჭეშმარიტება. მაგრამ ეს სიმართლე ხომ სისხლიანი სიმართლეა, რადგან თავის სიტყვების სიმტკიცე ბელგიელმა ხალხმა თავისი სისხლით აღბეჭდა. მაშ რა ვქნათ ეხლა ხალხო დიდი რუსეთისაო, დღეს თავისუფალო ხალხო! ნუ თუ დასტოვებ შენ ბედის ანაბარათ ბელგიის ხალხს?! რუსის მუშებო მოიძულებთ თქვენ, თქვენ ბელგიელ ძმებს? მოგვიძულებთ ჩვენ, რომ გაამართლოთ გერმანელთა ძარცვა, გერმანელთა მკვლელობა?

წადით ფრონტზე გაგლიჯეთ ჩვენი ბორკილები და ის ბორკილებიც, რომელსაც თქვენ გიმზადებთ გერმანია.

უშველეთ თავს! გვიშველეთ ჩვენ!

რეზოლიუცია ძმობილობაზე.

აფიცერთა დეპუტატების საბჭომ მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია:

„მოვისმინეთ რა მოხსენება ფრონტის დელეგატებისა შესახებ ძმობილობისა ფრონტზე და მის დამღუპველს შედეგზე აფიცერთა საბჭოს დეპუტატები არა ერთხელ წინაამდეგი აზრის გამომთქმელი მიხტომით პოლიტიკისა და უცვლელათ მიმსწრაფელნი სამართლიან ზავისაკენ, რომელსაც საფუძვლად ედვას ხალხთა თვით გამორკვევა გადაჭრით პროტესტს აცხადებს იმ ძმობილობის წინაამდეგ რომელიც დღესაც ხდება ფრონტზე. ჩვენს რევოლიუციონურ ჯარის კაცთა და ვილგემ მეორეს ჯარისკაცთა შორის, რომელნიც იმყოფებიან ბრმა მორჩილობის ქვეშ თავისი აფიცრებისა და მოქმედობენ თანახმათ თავიანთ უფროსებისა.

ასეთი ძმობილობა აფიცერთა საბჭოს დეპუტატთა აზრით, არის ღალატი სამშობლოსა და ჩვენი მოკავშირეებისა და ხრწნის არა გერმანიის არმიის არამედ ჩვენს ლაშქარს და მიგვიყვანს ჩვენ ფაქტიურად სეპარტიულ ზავამდე, რომლის წინაამდეგ აფიცერთა საბჭოს დეპუტატები ენერგიულ პროტესტს აცხადებენ.

რ. ვ.

ვანდერველდი სამართლიან ზავზე.

ემილ ვანდერვალდმა ქრისტიანიაში [illegible] და „Zidens Zegn"-ს. თანამშრომელს, რომ ის სთვლის თავდაუჭერლათ სოციალისტურ კონგრესის მოწვევას [illegible] თავმჯდომარე ვანდერველდი გერმანიის ბელგიაში შეჭრის შემდეგ არ არსებობს. ნაწილი მისი ფუნქციისა აიღეს ჰოლანდიის სოციალისტებმა მათ სურდათ ეცადათ საერთაშორისო კონფერენცია. [illegible]თ კონფერენციას სრულიად სხვა მნიშვნელობა ექნებოდა, რომ ის მოეწვია ბელგიელ სოციალისტებს, ბელგიელ სოციალისტებმა თანახმათ საფრანგეთისა და ინგლისისა უარყვეს მონაწილეობა სტოკჰოლმის კონფერენციაში, რადგან მაშიდ არ ხედავდენ პოლიტიკურ სარგებლობას. ოფიციალური საზავო წინადადება გერმანიიდან ჩვენ არ მიგვიღია ჩვენ ვიცით მხოლოდ პროგრამა ერთი პარტიისა. რომლის არსებობა სრულიად არ არის უზრუნველ ჰყოფილი. რასაკვირველია ჩვენ შეგვიძლია მოვილაპარაკოთ გერმანიის სოციალისტების უმცირესობასთან, მაგრამ ჩვენ ვიცით, რომ გერმანიის სოციალისტთა უმრავლესობა მას არ თაუგრძნობს. რაც შეეხება გერმანელ უმრავლესობას ჩვენ უნდა გულ ახდილათ ვაღვიაროთ, რომ გვეძნელება მათი გამოწვდილი ხელის მიღება მანამდე, სანამ ჩვენ ვგრძნობთ, რომ მეორე ხელს ეს უმრავლესობა უწვდის ვილჰემს. მსოფლიო ომი არის რევოლიუცია, რომელიც ბოლომდე უნდა იქმნას მიყვანილი. დეე გერმანელი სოციალისტებმა მიმართონ პეტროგრადს უანექსიო და უკონტრიბუციო ზავის წინადადებათ. რუსეთს შეუძლია დასთანხმდეს ასეთს ზავს, მაგრამ განა შეიძლება ამაზე დასთანხმდეს ბელგია? ანდა შესაძლებელია ლაპარაკი სამართლიან ზავზე, თუ რომ ბელგია თავის მხრით სრულიად უდანაშაულოთ ჩათრეული ომში არ აინაზღაურებს იმ ზარალს რომელიც მოაყენეს მას აოხრებით? განა ანექსიათ ჩაითვალება განთავისუფლება სომხეთისა, ანუ დაბრუნება ელზას ლორენისა. საფრანგეთისათვის და ტრენტინოსი იტალიისათვის? არა, ეს ანექსია არ არის! ეს არის გაუქმება წინათ მოხდენილი ბარბაროსული ანექსიისა.

რ. ვ.

ქალთა კლუბის საშვალების გასამდიდრებლათ ქ. ქუთაისში შემოსწირეს შემდეგმა პირებმა!

ქეთო ჰარხალაშვილისამ	2 მ.
ვერა ბაქრაძის ასულმა	3 მ.
ეკატერინე ჩიკვაიძისამ	2 მ.
ელენე ფანჯავიძისამ	2 მ.
აგრაფინა გიორგობიანი	1 მ.
პოლინე კაკაურიძისამ	1 მ.
ელისაბედ კანდელაკისამ	1 მ.
მარიამ დათიაშვილისამ	1 მ.
ნიფადორა დათიაშვილი	1 მ.
მარუსია ბიბილაშვილმა	1 მ.
ნინა სვანიძის ასულმა	1 მ.
ნაფორიძე ბახტურიძემ	1 მ.
დესპინე ჩაჩანიძისამ	1 50 კ.
ელისაბედ იოსელიანმა	50 კ.
ვერიჩკა იოსელიანმა	50 კ.
ვერიჩკა დათიაშვილისამ	50 კ.
მართა დათიაშვილისამ	50 კ.
აკვირინე. დათიაშვილისამ	50 კ.
[illegible] დათიაშვილისამ	50 კ.
ნინა ვასილიევისამ	50 კ.
მინ. ჰარხალიშვილისა	50 კ.
ივდიტორ ჯაფარიძემ	50 კ.
თეოდოსი ოყრეშიძე	50 კ.
ანეტა ადამია	5[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible] ჭაცხალაშვილი	[illegible] კ.
[illegible]	50 კ.
ვასასი გორგაძლისამ	50 კ.
ეკატერინე ელიავასამ	[illegible] მ.
სულ	**30 მან.**

სტამბა „მზობა" პუშკინის ქ. ს. გოკიელოვისა.